

İKTİSADİ İŞLETMELER

Derneklerin iktisadi işletmeleri kurumlar vergisine tabidir. (5520 sayılı KVK md.2/5.) Bir derneğin kendi tüzel kişiliğine finansal kaynak yaratmak maksadı ile yürüttüğü faaliyetlerin iktisadi işletme olabilmesi için; faaliyeti derneğe bağlı olarak yürütülmesi ve faaliyetinin devamlılık arz etmesi gerekir. Ayrıca, iktisadi işletme faaliyetinin ticari, sınai veya tarımsal bir nitelikte olması ve bu faaliyetin şirket veya kooperatif şeklinde kurulmuş olmaması gerekmektedir.

Derneğin faaliyetleri belirtilen kapsam dâhilinde yürütülmesi halinde ise bu faaliyetin;

- a) Kazanç amacı ile yapılıp yapılmadığına,
- b) Bağımsız bir muhasebesi olup olmamasına,
- c) İşletmeye tahsis edilen bir sermaye veya işyeri olup olmamasına,
- d) İşletmenin tüzel kişiliğinin bulunup bulunmamasına bakılmaksızın Kurumlar Vergisi Mükellefi olurlar.

İktisadi işletmeler ise, gelirlerini mutlaka fatura ile; yine giderlerini de mutlaka fatura ile belgelendirmek zorundadır. İktisadi işletmeler bir kısım müteferrik masraflarını da gider pusulası ile belgelendireceklerdir. Gider pusulası, yapılan iş veya hizmet mukabilinde fatura veremeyen kimselere imzalatılan belgelerdir. (213 sayılı VUK md. 234.)

Dernekler, tercih usulüne ve/veya toplam faaliyet tutarlarına göre İşletme veya bilanço esasına göre defter tutabildikleri halde, derneklerin iktisadi işletmeleri, bilanço esasına göre defter tutmaktadır. (213 sayılı VUK md.182 ila 194)

Ayrıca iş bu iktisadi işletmenin ticaret siciline kaydı ve tescili zorunludur.

İktisadi işletme kuran tüm derneklerin öncelikle yapması gereken iş, işletme ve derneğe ait tüm defter, kayıt ve demirbaş malı tespit ederek, ticari faaliyete ait muhasebe ile salt dernek faaliyetlerine ilişkin muhasebeyi ayırmaktır. Bu kapsamda; İktisadi işletmenin mükellefiyetinin tesciline müteakip, işletmeye ilişkin defterler tasdik edilmeli demirbaş ve diğer mal ve malzeme ayrıştırılarak ait oldukları tarafın kaydına alınmalıdır. (Ticaret siciline kaydolmak ve vergi dairesine mükellefiyeti müteakip ilgili noter nezdinde, yevmiye, kebir, envanter, demirbaş, defterlerinin tasdiki zorunludur. VUK md. 220, 226.)